

SELECT BREEDERS SERVICE,

internationaal netwerk van diepvriessperma

tekst: BERT OKKER EN PETER VAN DER VEN
foto's: BERT OKKER

DE PAARDENFOKKERIJ WORDT NET ALS VEEL ANDERE BEDRIJFSTAKKEN STEEDS INTERNATIONALER. MET DEZE INTERNATIONALISERING IS OOK DE MARKT VAN DIEPVRIESSPERMA EEN GROEIEND ONDERDEEL VAN VEEL BEDRIJVEN. DIEPVRIESSPERMA BIEDT KANSEN VOOR DE MODERNE FOKKERIJ OMDAT HIERMEE DE BESTE HENGSTEN WERELDWIJD KUNNEN WORDEN INGEZET. EEN BEDRIJF DAT HIERIN VOOROP LOOPT IS SELECT BREEDERS SERVICE (SBS) DAT SINDS ENIGE WEKEN IN NEDERLAND WERKZAAM IS VIA FLEVOFARM IN EENRUM EN DE DIERENKLINIEK IN EMMELOORD.

SBS is van origine een Amerikaans bedrijf dat gespecialiseerd is in het invriezen en distribueren van sperma. Er is een netwerk ontstaan dat zich uitstrekt over alle delen van Noord-Amerika, maar SBS heeft daarnaast vestigingen in Australië, Italië, Duitsland en nu dus ook in Nederland.

Kernactiviteiten van het bedrijf bestaan uit het invriezen en distribueren van sperma en embryo's. SBS is in 1987 ontstaan toen Paul Loomis, die toen reeds gespecialiseerd was in het invriezen van diepvriessperma, begon in een markt die volledig opgebouwd moest worden. Inmiddels is het bedrijf explosief gegroeid met vestigingen over de gehele wereld. Door het aantrekken van specialisten en mensen die dezelfde filosofie hebben, worden de mogelijkheden van het gebruik van diepvriessperma steeds beter.

PAUL LOOMIS

Als grondlegger van Select Breeders Service heeft Paul Loomis het bedrijf de afgelopen jaren een enorme groei zien doormaken. De motivatie voor het opstarten van SBS Nederland, onder de vleugels van Flevofarm en Dierenkliniek Emmeloord, heeft te maken met de filosofie die beide bedrijven hebben. De Nederlandse paardenfokkerij staat wereldwijd bekend als leverancier van goede sportpaarden. Export van diepvriessperma van bekende KWPN-hengsten is hiermee in de lift gekomen. Door deze groeiende markt worden hengstenhouders gestimuleerd om sperma in te

vriezen. Hierdoor zijn er allerlei variaties in de kwaliteit ontstaan. Doel van het SBS-netwerk is wereldwijde distributie van diepvriessperma met kwaliteitsgaranties, waarbij een uitgangspunt is dat fokkers kunnen profiteren van kwalitatief hoogwaardig sperma.

De Nederlandse Flevofarm is van oorsprong een draverfokkerij waar sinds jaren wordt gewerkt met diepvriessperma. Het bedrijf van Sijbrand en Titia Iwema heeft zich de laatste jaren meer toegelegd op het houden van warmbloedpaarden en de opfok van jaarlingen. De combinatie tussen goede ervaringen met diepvriessperma en de uitgebreide mogelijkheden op Flevofarm, hebben de keuze voor de Nederlandse locatie binnen het netwerk van Select Breeders Service gemakkelijk gemaakt. In Amerika is de ook in Nederland bekende Hilltop Farm een van de klanten van SBS. Ook voor het invriezen van sperma van hun - in Nederland verblijvende - hengst Hilltop Rousseau hebben zij afgelopen jaar gebruik gemaakt van de kennis van SBS.

VERSCHUIVING

De markt van sportpaarden gaat zoals bekend veel verder dan Europese grenzen. Grote hengstenhouderijen zijn in het buitenland geen onbekenden wat betreft aanbod van sperma van hun hengsten. Heartbreaker, Voltaire, Corland, Jazz en Krack C zijn ware ambassadeurs voor het KWPN in het buitenland.

Veel paardenhouders zien diepvriessperma alleen als een exportproduct. Binnen Nederland wordt kunstmatige inseminatie van merries vooral door middel van gekoeld of vers sperma toegepast. Toch verschuift de markt langzaam naar meer gebruik van diepvriessperma, een ontwikkeling die in bijvoorbeeld de melkveehouderij al veel langer zichtbaar is. Naast diepvriessperma als exportproduct is er een groeiende thuismarkt voor het gebruik van diepvriessperma. Sportprestaties die van hengsten worden gevraagd gaan vaak niet samen met een intensief dekseizoen. In de sport presterende hengsten zijn populair en hiermee stijgt het merrie-aanbod voor een hengst. Het invriezen van sperma buiten het dekseizoen om levert grote voordelen op voor de hengstenhouderij. Hengsten kunnen in de sport presteren, met daarnaast een intensief dekseizoen. Maar ook in het onverhoopte geval dat hengsten geblesseerd raken, ziek worden tijdens het dekseizoen, of zelfs komen te overlijden kan diepgevroren sperma uitkomst bieden.

OMSTREDEN

Lang niet alle merriehouders zijn enthousiast over het gebruik van diepvriessperma. De drachtigheidspercentages liggen namelijk lager dan bij merries die zijn geïnsemineerd met vers sperma. Dit kan te wijten zijn aan de begeleiding van de merrie in de periode van insemi-

Tijdens de International Stallion Show in Zwolle waren de grondleggers van SBS aanwezig tijdens het symposium 'Inseminatie tot dracht, een weg vol hindernissen'. In de vele lezingen kwam ook het werk van SBS ruimschoots aan bod. Op de foto vlnr: Paul Loomis, Ed Squires, voorzitter Tom Stout en daarnaast Kirsten Schwenzer. (De andere sprekers - Dan Kapper, Jan Govaere en Olivier Apeslagh staan niet op de foto).

neren. Bij het gebruik van diepvriessperma is het belangrijk het moment van insemineren heel nauwkeurig te bepalen. Veel kennis en ervaring van de dierenarts is daarbij noodzakelijk.

Een ander essentieel onderdeel bij het gebruik van diepvriessperma is het selecteren van de merrie. Uit onderzoek blijkt dat de beste drachtigheidsresultaten worden gehaald met jonge merries. Bij merries boven 16 jaar neemt de kans op dracht uit een inseminatie met diepvriessperma beduidend af. Verder is het ook belangrijk om protocollair te werken en de merries twaalf uur voor ovulatie (eisprong) te insemineren, of uiterlijk binnen zes uur na ovulatie. Dit vergt een intensieve begeleiding van de dierenarts.

Het gebruik van diepvriessperma vraagt om een ander protocol dan het gebruik van vers sperma. In Nederland worden merries voor inseminatie met diepvriessperma vaak om de zes uur opgevoeld. Inseminatie vindt meestal plaats binnen zes uur na de ovulatie.

Doordat afstanden in Amerika groot zijn, is het voor de dierenarts onmogelijk om merries intensief te begeleiden. Het protocol dat wordt toegepast is na het gebruik van een hormoonpreparaat hCG, een tweemaalige inseminatie op 24 uur en 40 uur daaropvolgend.

Resultaten die hiermee worden bereikt zijn vergelijkbaar met die onder Nederlandse omstandigheden. In Amerika worden drachtigheidsresultaten behaald tussen 80 en 85 procent met het gebruik van diepvriessperma, zo'n tien % lager dan met vers of gekoeld sperma.

FLEVOFARM

Sijbrand en Titia Iwema zijn de eigenaren en managers van Flevofarm dat twee jaar geleden verhuisde van Lelystad naar het Groningse Eenrum. Op Flevofarm worden dravers gefokt door het gebruik van genetisch hoogwaardige hengsten uit binnen- en buitenland. De absolute wereldtop is ieder jaar op Flevofarm beschikbaar. Binnen de draverfokkerij is het gebruik van diepvriessperma niet meer weg te denken. Tophengsten uit de draf sport komen vaak uit landen als Amerika, Zweden, Frankrijk en Italië. Ruim tien jaar geleden werd op Flevofarm voor het eerst diepvriessperma gebruikt uit Amerika, dat toevalligerwijs was ingevroren door Select Breeders Service. Resultaten die tot op heden zijn behaald met diepvriessperma hebben Sijbrand en Titia doen besluiten om te investeren in de opzet van Select Breeders Service Nederland.

ASTRID BOS

Verbonden als dierenarts aan de Dierenkliniek in Emmeloord doet Astrid Bos al een aantal jaren de fertiliteitsbegeleiding van de merries en hengsten op Flevofarm. Hierbij is het gebruik van diepvriessperma algemeen geworden. Astrid: "Diepvriessperma geeft toegang tot het beste genetische materiaal ter wereld en op Flevofarm wordt daarvan gebruik gemaakt. Select Breeders Service heeft de afgelopen tien jaar erg veel ervaring opgebouwd met diepvriessperma, waarvan de Nederlandse fokkerij kan profiteren." Het kwaliteitsconcept van SBS en Dierenkliniek Emmeloord liggen op eenzelfde niveau, waardoor de filosofie gemakkelijk gedeeld wordt.

FOTO: Dirk Caremans

EMBRYOTRANSPANTATIE

Naast het invriezen van sperma, nemen ook de mogelijkheden voor het toepassen van embryotransplantatie toe. In Amerika worden jaarlijks zo'n 5.000 embryotransplantaties gedaan op de verschillende stations, meestal gebeurt dit bij quarterhorses en renpaarden. Door ervaring van de afgelopen decennia zijn drachtigheidsresultaten sterk gestegen. Op dit moment wordt met embryotransplantatie van verse embryo's 70% drachtigheid gehaald.

Ook ontwikkelingen rondom het invriezen van embryo's gaan door. Hiermee wordt het mogelijk om embryo's te exporteren en neemt ook de kans op verspreiding van ziektes (EVA) af. Daarnaast zien ze dit in Amerika ook als een goedkopere manier om topmateriaal te verkrijgen, in vergelijking met het importeren van levende paarden. Resultaten van embryotransplantatie worden bepaald door de grootte van het embryo. Uit onderzoek blijkt dat met kleinere embryo's (< 300 µm) het aantal drachtige merries stijgt.

KWALITEITSBORGING

Een van de uitgangspunten van SBS is het waarborgen van een hoge kwaliteit. Strenge eisen aan diepvriessperma dragen er toe bij dat drachtigheidsresultaten uit inseminaties met diepgevroren sperma steeds beter worden. Verder wordt er continue gewerkt aan het ontwikkelen van nieuwe technologieën op dit vakgebied. Hierbij wordt samengewerkt met vooraanstaande wetenschappers wereldwijd. Door specialisatie nemen kennis en kunde over diepvriessperma toe en kunnen hengsten en merriehouders beiden profiteren van de voordelen, waarbij een betrouwbare distributie binnen het netwerk een sterk uitgangspunt is. In 2002 werden door SBS wereldwijd ruim 2.500 deksprongen ingevroren.

SBS NEDERLAND

Sinds begin dit jaar is het SBS netwerk uitgebreid met Nederland. Vanuit Flevofarm en de Dierenkliniek in Emmeloord wordt aan hengstenhouders in de Benelux de mogelijkheid geboden om het sperma van hun hengsten in te laten vriezen. Dierenarts Astrid Bos is het aanspreekpunt voor Select Breeders Service in Nederland. Zij kan hierbij terugvallen op een groot stuk ervaring en wetenschappelijk kennis die de afgelopen jaren is opgebouwd met diepvriessperma.

F O K K E R I J

PROFESSOR ED SQUIRES

Select Breeders Service kan sinds 2000 terugvallen op de kennis die professor Ed Squires in de loop der jaren heeft opgebouwd met de reproductie van het paard. Verbonden aan de Universiteit van Colorado is Ed Squires begin jaren 80 begonnen met embryotransplantatie en heeft hij veel ervaring opgebouwd met het invriezen van sperma. "Ontwikkeling van nieuwe technologieën op dit vakgebied zijn belangrijk om Select Breeders Service in de markt te houden.

Wetenschap staat nooit stil en momenteel zijn we bezig met superovulatie bij de merrie om meerdere embryo's per cyclus te kunnen winnen. Ook het invriezen van paardenembryo's ontwikkelt zich steeds verder met gebruik van nieuwe technieken. De Nederlandse markt is groot wat betreft de sportpaardenfokkerij en met de vraag vanuit buitenland naar goede paarden neemt ook de vraag naar diepvriessperma en eventueel hoogwaardige embryo's toe", aldus professor Squires.

